

Marthe Karen Kampen: *Alla prima* av Line Ulekleiv

Alla prima er Marthe Karen Kampens førstevalg. Ikke så mye rent teknisk, snarere metodisk og atmosfærisk – en umiddelbar og kvikk handlingsplan. Den italienske vendingen viser til en urgammel maleteknikk som sies å være like gammel som mediet selv. Maling legges direkte på underlaget, vått på vått, i én runde. Ved første forsøk skal det skje, i en pastos og spontan ånd. Teknikken knyttes til en rekke mestere i kunsthistorien, som barokkmaleren Frans Hals, assosiert med et rødhuset nederlandsk gemytt: begersvingende og pågående. En naturlighet trumfer noe kunstlet.

Atelier-gymnastikk

Marthe Karen Kampen pirker ikke nevneverdig i sin egen prosess. Hun foretrekker å gå rett på, med en intuitiv og hurtig karakter, og er åpen for at ting kan ta uventede retninger. Likevel er det en kjerne i arbeidet, som i det siste har utfoldet seg som stiklinger. Stråler og avstikkere sprer seg ut, og enkeltbilder hefter seg på hverandre til lappetepper.

En rastløs uro kanaliseres ut til maksimal energi og overskudd. På mange vis ligner hennes bildeproduksjon en videreføring av oppsamlede dagboksnotater. De får et ytre uttrykk, og dermed et større fortolkningsrom. Strikte definisjoner eller monumental begrepsbruk er utenfor interessesonen, det er heller en emosjonell ærlighet som gjelder. Bruddstykker fra kunstens påler pipler frem her og der: en viss Matisse-inspirasjon fargelegger med lange fingre. Kampen er djerv i valg av former og farger: forenklede, naivistiske og tydelige i sin collage-logikk. Hun repeterer noen motiver i et spenn mellom ulike medier og uttrykk. Tekstil, tresnitt og maleri opptrer sammen, gjerne i serier og konstallasjoner.

Bolster til begjær

Vevnader inngår i *Alle prima*, og her leker Marthe Karen Kampen seg med uttrykk som utgir seg for å være tradisjonelle tekstiler: filleryer, løpere og bolstere. Ved nærmere ettersyn har de ingen bruksfunksjon. Formatet er slett ikke som det burde være, og materialsammensetningen er uortodoks, som å banne i kjerka. Det er et nostalgisk apparat i sving: En vevd ugle med plirende øyne av blå perler. Rufsete og raggete rød, som en annen overlever etter Woodstock.

Stripete ryer løper på kryss og tvers, horisontalt og vertikalt. Disse tekstile montasjene inkluderer skjeggete frynser som kan ligne hverdagslige portaler, noe tirsdagskokett. Fargerekker alternerer med svart og hvitt. Disse vevnadene gjenkjenner vi som travere på alskens kjøkkengulv og trebenker. Her er de omformet, og brått har et mindre grafisk stykke lagt seg over et større strekk som en hissig liten bie. Striper i mørk blått og rødt spleises på med to smale felt i nedre del. De fremstår som to uvørne stripete bukseben – et godt steinkast fra dressens konservative pinstripes. På toppen henger hodet som en liten vevd klut. Kampen sparrer med en type lag-på-lag mote, og lar denne tekstilkunsten opptre som et stykke gruppearbeid, organiserte tekstilgrupper for felles interesser. Samholdet er velmenende, men kan rakne når man minst aner det. Et sted er en vevd bit brukt som et slags rødt plaster eller en teip over et annet stykke, tilsynelatende skjødesløst skjøtet sammen.

Denne pragmatiske bruken av materialet som råvare henter mye inspirasjon fra folkekunsten. Kildene er rike, som gamle takmalerier i kirker. De ekstreme fargene, oppfinnsomheten og ornamentikken står for Kampen i påfallende kontrast til hverdagslivet slik det ble levd for

hundrevis av år siden: Mye i mørke, med ull og grøt. Store stripete vever fra 1700- og 1800-tallet, såkalte bolstere (en slags madrasstepper) er særlig tilstedeværende som referansemateriale hos Kampen. Hun bruker sine tekstiler som veggskiller i utstillingen, med rosemalte bondestuer i mente.

Hjemmets sfære

Marthe Karen Kampen liker å se sin egen kunst som ledd i en større krets hvor tenkte hus og dets innbyggere forenes med betrakteren. Tekstilarbeidene er her rammeverket, i en viss arkitektonisk forstand, og de som bebor disse husene er til stede gjennom maleriene. Her titter ansikter frem, fremmede i et anegalleri av ukjent opprinnelse.

Å bygge seg et hjem henger i så måte sammen med fremdriften av en kunstnerisk praksis. Enkeltelementenes bakgrunn i tekstilt husgeråd leder oppmerksomheten mot hjemmets muligheter for form, i seg selv en ofte underspilt motor i kunsthistorien, særlig der kvinner er involvert. Den franske kunstneren Sonia Delaunay (1885-1979), født i Ukraina, kan plukkes opp av hatten. Hun var aktiv innenfor et bredt felt av visuell kultur; grafiker, interiørarkitekt, scenograf, mote- og tekstildesigner. Nedslagspunktet var bevegelsen og rytmen mellom farger og mønstre. I 1911 lagde hun et teppe til sin nyfødte sønn, bestående av stoffbiter, inspirert av de hun hadde sett hjemme hos russiske bønder. Det ferdige teppet lignet på kubistiske komposisjoner, og herfra gikk det en rett linje til egne abstraksjonsprosesser i objekter og malerier. Ut fra disse kulissene produserte Delaunay, i likhet med mange andre kunstnere på denne tiden, en idé om en total design, som skulle skreddersy opplevelsen av en ny tid. Et aspekt ved denne formlysten var en opphevelse av skillet mellom maleri og “dekorative” arbeider.

I Danmark jobbet maleren Anna Ancher (1859-1935), med europeiske reiser i bagasjen, hele livet med interiører, portretter og landskaper forankret i hjemstedet Skagen. Til kvinnelig kunstner å være var hun i en særstilling etter datidens parametre, med økonomi, familie og støttespillere til disposisjon, og hun kunne uforstyrret forfølge sine kunstneriske ambisjoner. Anchers noe forterpede stilling som skildrer av det hjemlige, interiører og familiens intime og trivielle sirkel, bar likevel i seg en nytenkning av hjemmets estetiske muligheter, en begrensning som muliggjorde fordypning i lys og stadig større abstraksjon.

Kampens samtid fordrer kanskje andre ideer, men holder fast på et grunnrepertoar å fordype seg i, i en energisk krysning mellom det dekorative, det praktiske og det søkende. Det faktiske utgangspunktet er kanskje hjemlig og lokalt, i tette skogen, men synsranden medfører langtransport og tankens vilterhet. I en rekke av sine nye malerier finner vi hoder, jenteportretter. Hodet er en grunnform og et utgangspunkt for komposisjoner videre. Et hode, slik Kampen betrakter det, er et spesielt romslig motiv, det kan i prinsippet romme alt av følelser og forvirring, men også abstrakte og potensielt avanserte tanker. Som motivtype har det i så måte et uendelig budskap – innehaver av et barnlig språk, et iboende mørke og samtidig en boblende vårenergi.

Blomst i knollen

Maleriet *I en drøm* er fullt av utspring til noe større; et omriss av stjerner, energiutladninger i form av tistler, knopper. Stripper iler oppover, og små soler intensiverer fargen. De fire delene møtes i kantene, og i denne komposisjonen rommes noe som minner om en drage i vinden og lite dameportrett, som et stort frimerke. En grunnleggende, rund hodeform holder det hele sammen – og fungerer som et tønneband. Noe stråler utover. Om dette er en fest, leder den nok til bondeanger, man kan skli ut midt i det hektiske og bli forkludret i hodet. I *Kvinne*

under vann inngår en gul munn og et ansikt av bregner og kratt. Alt det blå er rolig mot røde, energiske og krasse elementer. Det finnes blomster, løvetann kanskje, aner vi Poirots rosa rose og en tversoversløyfe? Her blir lerretet som et bed. Hagen kommer inn i huset, når resten av verden er nedpresset, stengt og uoppnåelig. De klart definerte feltene i komposisjonen er i praksis krysspolineringer. Vekstene brer seg. I maleriet *Reise* har øyenvippene på kvinneportrettet blitt til blomsterstilker, hun blafrer med naturens eget tilbehør. Et desorienterende sansesjokk ligger i luften, med forventninger som kanskje aldri kan innfris på ordentlig. Et sukkerspinn med skjulte tagger.

Det myldrer i blomster i *Alla prima*. Blomsterbuketter i vaser, en eksplosiv og vill botanikk, gjerne mot en mørk bakgrunn. Høstfarger purrer som en myk og lodden katt. Hvite og mangefargede ekspressive blomster blir i seg selv en slags omgivende collage, hvor man må ha stige for å stille dem på toppen. Her fnyses det av hver buketts oversiktlige og nette hjemlighet, dens antatte trivialitet som del av et interiør. Det er først og fremst et livsprinsipp som sprenger seg frem. *Lytter i mørket, stråler i lys*, med en gul vase som en sky, blir et vitalt stilleben som piler ut i røde linjer. Blomstene er noe kultivert og komponert, men samtidig knoller som springer mer ukontrollert ut. I korthet en forlengelse av en kunst som uttrykker en tilstand hvor man holder seg hjemme, men drømmer ut. Hos Marthe Karen Kampen sklir mystikk og undring sidelengs inn i hverdagen, på et bananskall. En visuell og umiddelbar tilstedeværelse er selve forutsetningen.